

הציוניות ההרצלאית לקראת הקונגרס הי"ח

מאת

ד"ר מ. כהן

פסיציה.

מצבה של היהדות הוא קאטאסטרופאלי לא מפני שיש רדיפות בארץ זו או אחרת, אף לא מפני האסון, שקרה עתה את 600,000 יהודי-גרמניה, הארץ התרבותית במרכז-אירופה, עד שנתחדשו עליהם ימי-הבינים במלוא מובן-המלה (לא קטן ממנו הוא אסונם של יהודי פולניה ורוסיה). אלא מפני שנתברר באופן סופי והחלטי: אין עוד מקום ואין עוד תפקיד איקונומי וסוציאלי ליהודים בין העמים. תפקיד ומקום אלה, שהיו לישראל בגויים במשך כל תקופת-הגלות, נסתיימו, ועמהם נסתיימה הגלות, בין אם על-ידי כליה ובין אם על-ידי יציאה מן הגלות ובנין-המולדת.

קשה להיות מנבא רע, אבל אין להשתחרר מן הרעיון: ליהדות של אמריקה, זה הקבוץ היהודי הגדול האחרון, שיש לנו לאחר חורבן של רוסיה, פולניה וגרמניה, צפוי בעתיד פחות או יותר קרוב גורלה של היהדות הגרמנית. עוד היום היהדות של אמריקה היא קבוץ של שלשה מיליונים ויותר, עשיר נכסים חמריים (למרות המשבר) ורוחניים, עשיר זכויות וכבוד; עוד היום מסדרים יהודי-אמריקה תהלוכה של מיליון איש לעזרת אחיהם הנרדפים בגרמניה, בהשתתפות מחויבת של נוצרים, גדולי החברה והמדינה האמריקאית, ואינם חוששים לעצמם כלום. אכל כבר נראו הבקיעים הראשונים בחומתם.

שינויים כבירים מתחוללים בחיים הכלכליים והמדיניים של אמריקה בעקב המשבר החמור, שהגיע לידי כך, שיש הכרח בדבר להשליט את פיקוח-המדינה על עסקי הכספים, התעשייה והמסחר, ואלה יטאטאו, קודם-כל, במטאטא השמד את האַלְמֶנט המתווך בחברה, כלומר יהרסו קודם כל את מעמדם של היהודים.

טוב יהיה אם יצטמצם הדבר רק בירידה ובהריסה כלכלית, אם לא יהא ברגע המרירות, שתתקוף את העם האמריקני, עם גדישת-הסאה של הסבל והיסורים, צורך והכרח פסוֹ-כולוגי בשעיר לעזאזל, בְּאֶשׁ. או יקצא מי שיזכור ויזכיר

פתאום, שהמשבר האמריקני בא בעיקרו בסבה אינפלאציה של קרדיט, ספיקולאציה בקרקעות ובניין-בתים (עסק-המשכנתאות), ספיקולאציה בבורסה, שהאסון התחיל או הרעה נפתחה מן ה-שבר" (קֶרְךְ) הגדול בוואל-סטריט וסגירת הבאנקים, וכו', ומה היא קל יותר מלהוקיע לעיני-העם את האשם ההיסטורי, את האשם הפרופיסיונאלי: "היהודי יִשְׂרָאֵל!"

גם ההיסטוריסמוס לא יטמון את ידו בצלחת: עדיין מתירא הוא מפני היהדות האמריקנית, אבל כבר כיום מנסה הוא לארגן ולגבש את מיליוני הגרמנים באמריקה נגד היהודים. ואל-נא נשכח, שגם קו-קלוקס-קלאן הוא תופעה, ששוכנת במעמקה של הנפש העממית האמריקנית.

ומה שנכון לגבי היהדות של אמריקה יכול להיות נכון בכל רגע לגבי כל קבוץ יהודי אחר, שעדיין הוא שְׁלוֹ מפחד-אויב. לעומת מצב זה יש רק מוצא יחיד, שהוא הציוניות-המדינית-הארצית: ארץ מולדת לעם*. לא לחנם הוכרחו אפילו יהודי גרמניה הלא-ציוניים להעלות על הפרק את שאלת הקונצסיה הטריטוריאלית באנגוֹלה.

כך הוא המצב האוביקטיבי. מבחינה אוביקטיבית היהדות היא עתה ציונית. אולם מבחינה סוביקטיבית, בהכרה, אין היהדות ציונית ברובה המכריע גם היום: אפילו ביהדות של גרמניה, אמנם במדה מרובה באשמת דמותה הממועטת של הציוניות בימינו בכלל ושל הציוניות הגרמנית בפרט, עוד לא התחולל הסער של המהפכה הציונית המטהר והמעמיק.

התעוררותה של היהדות בכל העולם לעזרתם של יהודי-גרמניה, התעוררות, שלא תתואר דוגמתה בתנאים אלה בשום אומה ולשון אחרת ושהפליאה את כל העולם בכחה ובאחדותה, נושאת עליה גם הפעם את החותם היהודי המְסַרְתִי של עזרה לאחים נרדפים ופדיון-שבויים בלבד. אף הפעם אין לתנועת-הסיוע האופי של תגובה לאומית, אופי מדיני וקונסטרוקטיבי, ורוב נושאייה של התנועה יִתְעַזו לאחוריהם – ואף יסלקו את ידם ממנה מיד – מפני כל רעיון ונסיון לשוות לה אופי נועז שכזה. ולפיכך אין גם תנועה זו מסוגלת לפתור איזו שאלה שהיא מחוץ לשאלת העזרה הפשוטה של צדקה.

ובעיקר אין ליהודי הִשְׁלוֹ המתעורר לעזרה ההכרה וההבנה שזהו ענין וזוהי פרובלמה, שנוגעים לו ולבשרו. שגם לפניו עומדת היום, או תעמוד מחר אותה

* כדאי להעיר כאן, שמתוך השטחיות הרגילה בתוכנו לגבי מסירת חוכן וביטוי של מונחים מדיניים ומשפטיים נשתרש בתוכנו השם המוטעה ומחוסר הטעם של "בית לאומי", בשעה שברור הדבר, שה-"Home", האנגלי, שבא בהכרחו באלטר בעקבות Heimstätten (Heim) של התכנית הבולאית, פירושו ותרגומו הם בעיקר מולדת, בית-מולדת (מולדת לאומית).

השאלה ושגם בשבילו אין פתרון אלא הציוניות במובנה ההרצלאי. והלא ההצלה והמוצא אפשריים הם רק עם הכרת המצב ופתרונו הציוני, רק עם הפיכת הציוניות האוביקטיבית של היהדות לציוניות הסוביקטיבית של היהודים. רק אז ורק בתנאי זה תיִקֶפֶן "צרת-היהודים" להיות הכח-המניע (Triebkraft של הרצל) של הגאולה.

והתפקיד הראשון והחשוב ביותר, — שבצדק גמור מעמיד אותו ז'אבוטינסקי בראש-תכניתו, שהוא מוטל עתה על הציוניות, הוא — קִמְפֵנְיָה תעמולתית כבירה, כדי לפקוח עיני-עִזְרִים, לזעזע את הלבבות, להכות בפטישו של הגורל, בפטישו של משיח, על ראש כל העם וקבוציו השלולים והשאננים, לקרוא את הקריאה הטרמגית הגדולה של יונה: עוד ארבעים יום והגלות נהפכת! —

מפעל תעמולתי בקנה-מדה של הרצל ובדרכו ורוחו של הרצל: ההִכְרָז קבל העם וקבל העמים של הציוניות המדינית-הארצית כפתרון היחיד של השאלה היהודית, וללא דחוי כל-שהוא, ש מא נ א ח ר א ת ה מ ו ע ד .

מעניין הדבר, שכמקרה רוב הרעיונות של ז'אבוטינסקי קרה גם את רעיון-הפטיציה. אפילו בני-מפלגתו והחוגים הקרובים אליו ביותר לא הבינו לכתחילה את כל עמקו של הרעיון ואת חשיבותו המכרעת והתיחסו אליו באדישות, ואפילו בביטול ("הפטיציה — פסת-נייר; חבר-הלאומים חשיבותו אפס"). ורק עתה, לאחר שנתים ויותר, עתה, לאור המאורעות הטרמגיים של גרמניה, עולה ומתבהר הרעיון לעיני-כולנו: הפטיציה העממית הכללית, התעמולה לפטיציה זו — אין לך אמצעי כביר ופעיל יותר לזעזע את העולם היהודי והכללי, לרכז ולרתק את תשומת-הלב הכללית לשאלת-השאלות של הקיום או החדלון היהודי.

"הקרוב האחרון והמכריע" לרעיון הגאולה והפדות או... סכנת התהום והאבדון. רעיון הרצלאי באמת. אבל לאחר קרוב לארבעים שנה של קיום הציוניות נטמטמו הלבבות בעוונותינו ודורנו מוכשר לתפסו פחות משהיה דורו של הרצל.

אבל לא רק כלפי פנים זקוקים אנו עתה למסע-התעמולה הציוני המכריע של הפטיציה, אלא גם כלפי חוץ. הִצָּו הַנְּבוּאִי והמדינאי של הרצל ונורדוי בדבר אינטרנאציונאליזציה של הבעיה היהודית ופתרונה הציוני הוא עתה צֶר-השעה, צו-הרגע, ש מא נ א ח ר גַם ב ז ה א ת ה מ ו ע ד .

עוד היום מוזעזע כל העולם למראה ההתקפה הברוטאלית של גרמניה הנאציסטית השנואה על הכל; עוד היום זוהי שאלה בוערת של פליטים, שמעסקת את כל הארצות השכנות, של הגירה יהודית, שאין לה מוצא — והפתרון הראשון, הטבעי, העולה על דעת הכל, הוא — להסיעם לארץ ישראל, בית-מולדתם הלאומי; עוד היום אפשר להשפיע בכיוון זה על צרפת ואמריקה, פולניה ורומניה.

וגם על אנגליה. אבל כשיעברו ימים, ויקהו הרגשות או כשתתגבר גם בארצות אחרות התעמולה האנטישמית, ואנו נפסיד את הזמן ולא נציע את הפתרון היסודי (ברור, שאם אנו לא נדרוש אותו ולא נציעו, אחרים בוודאי לא יעשו זאת במקומנו). שיפטר גם אותם, את העמים, ויפתור גם בשבילם פעם אחת ולתמיד את השאלה הארורה. — אז אין לנו תקוה מהם.

כי אז תיהפך הסימפטיה האנושית הרגעית שלהם לשנאה כבושה ולתרעומת, מפני שאנו ושאלתנו נהיה בכל מקום ובכל שעה למכשול, לטורח ולמשא על כולם, למועקה, שאין מוצא ממנה. הם יהיו עוינים אותנו על חטא, שחטאו וחוטאים הם לנו, ומפני שירגישו, שאין בכחם למלא את חובתם כלפינו.

השלום בין ישראל והעמים לא יתכן אלא בדרך פתרונה של שאלת-היהודים בכבוד על-ידי הציוניות. במה דברים אמורים — אם אנו גורה להם דרך למלא את חובתם.

הסתדרות ציונית.

ההסתדרות הציונית משמשת עתה נושא לפולמוס חריף בין המפלגות הציוניות. סיסמאות מרובות, כגון שמירתה של ההסתדרות, הנכס היקר, ירושתו של הרצל, קבושה של ההסתדרות ושלטונה, מנסרות בעולמנו כיום, ברביזיוניסמוס שימשה אפילו שאלה זו, יציאה מן ההסתדרות או, להיפך, בכורת המשמעת הציונית, יסוד לפילוג במפלגה.

ואולם כלום יש לנו באמת ההסתדרות ציונית? לא, איננה; ההסתדרות ציונית אינה קיימת.

לשם-מה יצר הרצל את ההסתדרות הציונית? כבר בשיחתו הראשונה עם הבארון הירש מגלה הרצל את דעתו, שליקויה היסודי ואסונה של היהדות במשך כל תקופת-הגלות היה במה שהיתה חסרה מרכז מדיני, גוף מרכזי, שיהא מכוון את הפוליטיקה היהודית ויהא אחראי לה וגם מייצג אותה כלפי העמים. ההסתדרות הציונית היא המדינה העברית בדרך, וההנהלה הציונית היא ממשלת העם העברי, באת-כחו בפני האומות והמדינות בשאלות קיום-הלאום ובנין-המולדת.

וכי מי נהל משא ומתן עם גרמניה ועם העולם בעניניהם של יהודי-גרמניה? — נשמע קולם של היהודים המפוזרים, קול אדיר, מלונה כח כלכלי עצום. דברו כציוניים והציעו את הפתרון הציוני לשאלת יהודי-גרמניה בפרט ושאלת-היהודים בכלל — המדינאים הבריטיים בפארלמנט האנגלי. אבל ההסתדרות הציונית לא דברה. היא שתקה. היא לא היתה קיימת.

מנהיג ציוני, סטיפן ווייז, צריך היה להשתמש בשופרו של הקונגרס היהודי באמריקה, כדי לפקד על התנועה.

וכי מה היה קודם-לכן, קודם שהגיע היטלר לשלטון, בימיו של ברינינג, בשעה שכבר ברור היה לפל – על כל פנים היה צריך להיות ברור לציוני, – שהחרב החדה עתידה לרדת בקרוב על צואריה של היהדות הגרמנית? אחד מן המיניסטרים, אם איני טועה, או אחד מראשי המרכז הקתולי, גילה אז – כמנחש-עתידות מתרה וכמקדים רפואה למכה – את דעתו לטובתו של פתרון-השאלה על-ידי שיבת ישראל לארצו. מחוגי-הנאצים הגיעה אלינו אפילו השמועה בדבר ההרצאה בקושטה של אחד מהם לאחר ששהה כאן, בארץ, שאמנם הם מתנגדים ואף שונאים את היהודים בגרמניה, אבל מוכנים הם לכבד ולהתפעל ממפעלם של היהודים בארצם.

וכלום נעשו אז, בשעה השתיים-עשרה, צעדים או מאמצים מדיניים על-ידי ההסתדרות וההנהלה הציונית כדי לרכוש את עזרתה המדינית והפיננסית של גרמניה למפעל ציוני כביר (הלוואה במזומנים או בסחורות, או בכל צורה אחרת), שהיתה משמשת לטובתם ולתועלתם של שני הצדדים, והיתה מונעת את התפרצותה של השנאה הפרועה כיום הזה? –

והרי אז היתה השעה כשרה לכך! והרי שאר הגולה העברית היא היום בדיוק במצבה של היהדות הגרמנית בימי-ברינינג!

וגם עתה, כלום כסף חסרים יהודי-גרמניה? – הרי בכסף, שיש עוד היום בידיהם, אפשר לבנות את כל הארץ, – והיכן הבנק הליקוידציוני של הרצל? כלום לא הודות להשפעה מדינית – התערבותה של הממשלה האנגלית בברלין, הורשה זמן ידוע לכל יהודי יוצא מגרמניה לארץ-ישראל להוציא עמו סכום של אלף לירה? – והרי כל השאלה היא – לדרוש ולהשיג את הזכות להוציא את היהודים מגרמניה עם רכושם (במזומנים או בסחורות ובמכונות – וזוהי הצעה חשובה וגדולה, טובה כפולה ומכופלת לגרמניה עצמה!) – והיא בוודאי רק שאלה של לחץ והשפעה מדיניים. הרי לזה בוודאי אפשר לקבל את הסימפתיות של כל העולם – וגם של גרמניה עצמה – ובתוצאה מוסרית וממשית יותר גדולה מבענין של שלווה העליונה! –

והרי אין זו אפילו בגדר של התערבות בתחוקה הפנימית של גרמניה, אלא זוהי שאלה, אם ירשה העולם הגדול שוד גלוי פשוט, גזל, אַכְס-פרופריאציה בלתי-חוקית של רכוש חוקי של אנשים פרטיים.

ועוד קודם-לכן, מיד לאחר מאורעות-אב, כשנודעו העולם וגבר זרם הסימפתיה הראשונה, כלום נסינו למעשה לקשר קשרים עם המדינות המעונינות בעיקר

בהגירת-היהודים (פולניה, רומניה ודומיהן, ובעלת-בריתן הפוליטית האדירה צרפת) ולעניין אותן באופן מדיני וכלכלי ביצירת המולדת העברית? וחשוב לציין, שהיו נסיונות מצד הממשלות בכיוון זה (למשל, מצדה של פולניה). אבל לא נענינו להן: לא נסינו להשתמש בכח הזה.

וגם עתה לא מצא העתון "דבר" נושא יותר הומוריסטי לבדח בו את קוראיו מאומו של ז'אבוטינסקי בראדיו הפולני ומן היחס הרשמי-כמעט מצדה של הרשות הפולנית אל הציוניות הרביזיוניסטית דוקה. וכלום מכינה ההנהלה הציונית, לכל הפחות, עכשיו תכנית קונקרטית, ממשית, מחושבת ומעובדת מראש, להת-ישבותם של רבבות ומאות-אלפים, תכנית כפי שתאר אותה לעצמו הרצל: כך וכך אנשים יעסקו בהכנת המהגרים לדרך (סידור-מכירתו של הרכוש, הדרכה, העברה וכו'). כך וכך בהובלת העולים לחופי-הארץ (ספינות), אלה יסולו דרכים ויבנו בתים, כמה אלפים ורבבות יזרעו ויטעו וכמה יעבדו בחרושת, וכיוצא בזה.

מה עשתה ההסתדרות הציונית בירושתו של הרצל? — היא לא רק לא העלתה את עצמותיו, אלא גם גנזה את תורתו ואת נשמתו, גזרה על רוחו, כמה מבוגרי-בתי-הספר בארץ למדו ממוריהם את תולדות-הרצל וכתביו, כמה מהם קראו את "מדינת-היהודים"? — והיכן הם רבבות האַכסמפלארים החדשים של "מדינת-היהודים" של הרצל, שהופצו עתה בעם, כפי הצעתו הנכונה של Jüdische Rundschau למחרת האסון הגרמני? —

ההסתדרות הציונית מתפוררת. תש כחה, פג הפתוס שלה. היא הפכה להיות הסתדרות פילאנתרופית ולא מדינית. שלטת בה הקורופציה של אפאראט: קרנות במקום מלוה ויסודות איקונומיים בהתישבות, ועוד, ועוד.

אבל אם אין ההסתדרות הציונית ממלאת את התפקיד ההרצלאי, אינה ירושתו של הרצל. ואם לא נצליח להפכה בקונגרס הבא לבמה הרצלאית, לנושאת הרעיון הציוני המדיני בישראל ובעמים, אם הוטל עליה להשאר אף להבא חברה-להתישבות קטנה, הרי יש הכרח גמור ותכוף להקים על-ידיה אובמקומה הסתדרות הרצלאית אחרת, אירגון הרצלאי חדש. תהא במה חדשה זו קטנה או גדולה — הדבר תלוי בהבנתם של היהודים והציונים — אבל הכרח הוא שתהא קיימת, כדי שהרעיון ההרצלאי לא יכחד וכדי שיובא לבסוף לידי נצחון.

הדבר יכול להעשות על-ידי יצירת הסתדרות ציונית בלתי-תלויה כהצעתו של ז'אבוטינסקי; אבל גם אם לא תוצר זו, אם מפני שלא הוכשר הדור או מפני שלא ימצא הדבר למעשי — לא זה העיקר ולא הצורה העיקר — חייב הרביזיו-ניסמוס לקבל עליו את התפקיד ההרצלאי העצמאי: לשמש תנועה סוביבנינית להטפה ולגישום של הרעיון ההרצלאי.

אכן, אילמלא היה שולט האפאראט בהסתדרות הציונית, אילו היתה חדורה זו אידיאל, כחבת-ציון בשעתה, לא רק שלא היתה מגייסת את כל הכחות ומשתמשת בכל האמצעים הכשרים והבלתי-כשרים כדי לדכא ולהחרים את התנועה החדשה, אלא היתה צריכה – היא הראשונה – לשמוח על התהוותה ולברך את קיומה של הבמה ההרצלאית האינטגראלית. הרי כשהופיע הרצל לא ביטלו, אמנם, חובבי-ציון את הועד האודיסאי, אלא המשיכו והרחיבו את עבודתו, ואף-על-פי-כן נספחו כולם בהתלהבות למחנהו של הרצל.

הרי ההסתדרות הציונית הרשמית דוקה, שהיא כבולה לעתים קרובות ברשמיותה ובתקנותיה, צריכה להיות מעונינת בקיומו של גוף אחר, בלתי-קשור ובלתי-כבול, שהוא רשאי וחפשי לעשות מה, שאפשר, אסור לה.

הרבה מאד מהצלחתנו המדינית בזמן האחרון, בתיקון השגיאות שנעשו ובהדיפת התקפות חדשות שהוכנו יש לזקוף על חשבון הרעש וההתמרמות, שהוקמו על ידי התנועה הרביזיוניסטית הבלתי-אחראית.

ה ת י ש ב ו ת .

גם בשאלת-ההתישבות זקוקים אנו לשינוי-ערכים גמור וראדיקלי: אין אנו יכולים להמשיך עוד את ההתישבות בקנה-המדה הקודם. אכן, גם בפרט זה הוכיחו החיים והעובדות, עד כמה היתה נכונה אזהרתו של הרצל, בשעה שהדגיש את כל הסכנות הכרוכות "באינפילטראציה", ב"הסתננות", בכניסה אטית לארץ, לעצם האפשרות של בנין המולדת העברית (איני נכנס כאן, כמובן, לדון ולהכריע, אם גם בבחינה היסטורית יכולה והיתה חייבת התנועה הציונית לוותר על דרך-התישבות זו ולצפות... עד שתבוא השעה הגדולה): גידול מבהיל של מחירים במדה החוסמת באופן אבטומטי כל המשך של רכישת קרקעות חדשים, התרבות והתבצרות של הישוב השכן, שעוברות במהירות בהרבה את אלו שלנו, והעיקר – לכודו וחיוק התנגדותו המדינית למתיישב ולהתישבות החדשים לא למרות התועלת הכלכלית והרוחנית המרובה שהתישבות חדשה זו מביאה לו אלא הודות לתועלת זו. כך הוא הדבר כל כמה שההתישבות נעשית בקנה-מדה קטן. וכנגד זה יש הכרח להישוב השכן להשלים ולהסתגל כשההתישבות נעשית בקנה-מדה גדול: אז נעשים המתישבים החדשים לכה, שהכרח הוא לוותר לו ולהשלים עמו. והרי עם כל התקדמותנו המהוללת במשך עשר שנים גדל מספרנו בארץ במאה אלף ורק העלייה הבלתי-ליגלית של המוסלמים דרך הגבול המזרחי בלבד – אחת מן התוצאות הכלכליות של עליתנו בשביל הישוב הערבי – הגיעה

באותה התקופה לשמונים אלף (עיין מאמריו של מר שוכמן ב"דבר").
ובכן כל התאמצותנו בתנאים כאלה היא לריק.

ומכאן גם אזהרה חמורה כנגד כל נסיונות נחפזים של חדירה אטית וקטנטנות לעבר-הירדן, שעומדים עתה על הפרק והם מוצגים לעינינו העוררות כמעשה רב, פטריוטי והתישבותי. כל קניה של שטחים קטנים וכל קניה של "מנהיגים" לשם עליה זעירה לשם תעלה לנו בדמי יקרים מאד, בדמים בשני המובנים. רק רכישת שטח גדול אחד ועליה גדולה בבת אחת תמנע מאתנו – וגם משכנינו – את הקשיים ואת הסכסוכים.

אי-אפשר, איפוא, להמשיך הלאה בהתישבות קטנה, אי-אפשר בכלל, כבר מן הטעמים האמורים למעלה; אולם לעג מר ופשע הוא לשוב ולנקוט עתה באמות-המדה הישנות לנוכח 60,000 יהודים בגרמניה, שהיו רשומים לפני זמן מה במשרדים הארצישראליים, לנוכח שלשה מיליונים של יהודי-פולניה הגוועים וההרוסים עד היסוד וכו', וכו'.

לצערנו, אין לי כאן האפשרות להבליט במדה מספקת את סילוף המחשבה הציונית, שנתבטא בהבלטה הרשמית היתרה של צרת יהודי גרמניה לעומת הטראגדיקה האיומה של היהדות של פולניה, למשל: יותר מדאי מהרו הציוניות הרשמית וחוגים ידועים בהסתדרות הציונית להאחז, להתלות, להתנפל על מציאה זו של גרמניה...

את דבריו של נורדוי, שדרש העברת חצי-מיליון יהודים בבת אחת לארץ-ישראל, עשו למשל ולשנינה בתוכנו. אבל שנתיים לאחר דבריו הנבואיים קם ונהיה הדבר הזה למעשה... בהתישבותם של פליטי-יוון.

התישבותם של פליטי-יוון היא מעתה הסיסמה והדוגמה שלנו: כל ציוני צריך לשנן לעצמו את פרטיה של עובדה היסטורית מופלאה זו שנעשתה לעינינו*. הרי לשם הועברו במשך חדשים מועטים מיליון נפש בתנאים יותר גרועים משלנו: בלא אמצעים, בלא בתים, בלא בגדים, וכו', וכו'. הרי העולים שלנו יביאו עמם ויגייסו מסביבם אמצעים כספיים ואחרים הרבה יותר מפליטי-יוון. ואף-על-פי-כן הצליח המפעל היווני, וכלפי הצביעות הרשמית של הממשלה שלנו תצויין העובדה: כל המחברים ובני-הסמך, ובראשם ידידנו סימפסון, שנהל את התישבות היוונית, מדגישים פה אחד את הטובה המרובה, שהביאה ההתישבות החדשה לתושבים הישנים ולארץ כולה; ובארצנו לא-כל-שָׁפֵן? – וגם האמצעי הפינאנסי להתישבות כזו, אינן,

* אנו נותנים בחוברת הבאה של "ביתר" מאמר יסודי על ענין זה (המערכת).

כמוכן. הקרנות (לכל הפחות, לא במיתודות ובקנה-מדה שלהן כיום), אלא רק — מלוה בין-לאומי (או לאומי).

עוד לפני ימים אחדים הודיע המיניסטר בְּנֵש (אחד מן האישים הבולטים והמשפיעים של חבר-הלאומים) בשיחתו עם לְ ש צ' י נ ס ק י, שיש אפשרות של מלוה בין לאומי להצלחתם של יהודי-גרמניה. אבל שמענו בימים אלה גם את ה-על חטא" האפיוני של "דבר" בנידון זה: התנגדנו ופחדנו מפני המלוה ש מא... יזיק לקרנות הציוניות (זהו הסעם של ההתנגדות!). והרי הצעת-המלוה כבר היתה — בצורה קונקריטית — בציוניות לפני כמה שנים. מי הכשיל את המלוה, מי קבר את הרעיון? — הציוניות הרשמית, מפני שכך היה נוח וזה היה לרצון לפוליטיקה של הממשלה הבריטית. רגילים בתוכנו להציג אלה לעומת אלה: את ההון הפרטי ומצדדיו מצד אחד, ואת ההון הלאומי ומצדדיו מצד שני. כל חלוקה זו ואנטייתסה זו מיוסדות הן על אי-הבנה: על טעות ואי-ידיעה, מה הוא הון לאומי.

אם הון לאומי הם רק הקרנות וכספי-הצדקה, אז אנו מתנגדים בפירוש ל-הון לאומי" זה בתור יסוד כספי להתישבות הציונית*. ואולם גם הרצל חשב על הון לאומי, על מכשיר פינאנסי מדיני-לאומי, ולשם כך יצר את ה באנק. להון לאומי זה לא רק שאין אנו מתנגדים, אלא אנו הדורשים אותו: מוסדות של קרדיט, עסקיות בהכנסת-הכספים ועוד יותר עסקיות — בסיס עסקי — בהוצאתם.

הרי מה שאנו חסרים באמת ובעיקר בהסתדרות הציונית ובישוב הוא המרכז המדיני והכלכלי, שהוא חייב ומסוגל להיות המכוון את המהלך של ההתישבות ושל ההתפתחות הכלכלית. בעיקר על ידי יצירת "תנאים למעשים ולא מעשים" (Bedingungen, nicht Dinge), בהתאם לנוסחתו של הרצל.

הון לאומי, לאמתו של דבר, אין לנו. במקום זה יש לנו אפאראט.

הקריטריון העליון לגבי כל שיטת-התישבות היא האינטנסיביות ביחס לקליטת אנשים: לא מפני שהיא קבוצית או בלתי-קבוצית טובה השיטה בעינינו; אנו צריכים רק לאותה התישבות, שבאופן משקי ופרודוקטיבי תקלוט עולים במספר יותר גדול. ואפשר להוכיח, שזוהי לא אותה ההתישבות, שנעשתה על-ידי ההסתדרות הציונית עד היום הזה.

לנו רצויות גם-וביחוד-עליה והתישבות של קרובים, של בעלי-משפחות,

* והון לאומי לקנית קרקעות בשביל האומה? (המערכת).

עליה של קפיטאליזם ושל בעלי-הקפיטאליזם והגנה מלאה עליהם (אין אנו רוצים בהפקרות, אבל גם לא בשיסוי, אלא במאמץ משותף). בקיצור: משטר קולוניאליזטורי בפנים כמו שאנו דורשים משטר קולוניאליזטורי מבחוץ.
כח-היהודים.

פתגם מקובל הוא אצלנו, אמת מוטכמת – יותר נכון, שקר מוטכמם, – שאין ליהודים כח בכלל ושאינן ליהודים ביחוד כח במה שנוגע לארץ-ישראל. וכי אין זו אחת מן האגדות, שטרחה הטורחים שלנו לנטוע אותה עמוק-עמוק בהכרתו של הצבור היהודי והציוני ושנתבדתה דוקה בימים הרעים האלה?
האקספורט הגרמני פחת ב 50%! נתחדש אפילו בלשון של הפוליטיקה הבין-לאומית הטרמינס הרשמי של ה"יהדות העולמית" וטלגרמות של רויטר ושל סוכנויות רשמיות אחרות דברו על "מלחמת יהודה בגרמניה", על "שבתת-נשק בין גרמניה ויהודה", והודיעו, שיהודה ניצחה – גרמניה הוכרחה להפסיק את הבויקוט הרשמי – וכל זה בלא מרכז מכוון, בלא גוף פוליטי מרכזי!

אבל לא רק זה ראינו בימים האחרונים: סלפונוגראמה יצאה מג'ניבה, "הארץ" יצא מכליו והרעיש עולמות, נצחון גדול בחבר-הלאומים!
אבל נצחון גדול כזה היה לנו גם בועדת-המאנדאטים אחר מאורעות-אב. ומה עשינו בו, בנצחון זה? מה ניסתה ההסתדרות הציונית לעשות בו ומה היה בסופו? – אפס! אנו קברנו את הנצחון ההוא ואנו נקבר את הנצחון המפורסם של ג'ניבה.

הודעות מדינית ומוסרית לטובתנו הקיפה את העולם הזר. אין כחנו, כמובן, כחה של בריטניה וגרמניה, אבל יש גם לנו כח גדול, שאין אחרים, אלא אנו מזלזלים בו, וחובתנו היא, קודם-כל, להשתמש בו, להפעילו ולנצלו לטובתנו, להגנה ולהתקפה.
יש לנו כח כלכלי, מדיני, מוסרי ותרבותי גדול בעולם, ויש לנו כח גדול בארץ-ישראל עצמה.

ארץ-ישראל העברית היא בסיס יותר טוב למלוחה בין-לאומי משהיתה יוון בזמנה. כל אלה המתעניינים יודעים כמה קשה היה לסדר את המלוחה ליוון, מפני שהמצב הפינאנסי והמצב המדיני של ארץ זו היו פרוצים ומסובכים כליכך, עד ששום באנק לא הסכים להלוות לה כסף. במובן קרדיטאי זה אנו לקוחות בטוחים יותר*.
עוד עובדה חשובה יש להוסיף בדבר כחם של היהודים כלפי המדינות:

* ואולם יוון היא ממלכה חפשית ויהודה – לא (המצרכת).

בנין-ארץ-ישראל יכול לשמש גורם – לא לפתרונו, כמובן, אלא – להקלתו של המשבר העולמי. ואין להקל בערכו של נימוק זה.

ראשית, יוקל המשבר על-ידי יציאתם של רבבות אנשים נרדפים ומיותרים מארצותיהם. שנית, גם עכשיו נלחמות על השוק הארצישראלי, "פינת-האור היחידה" וכו', הרבה ארצות, ובתוכן גם בריטניה האדירה (הוצאות מיוחדות של עתונים חשובים מוקדשות לשוק של ארץ-ישראל, הנאומים של מאקדונאלד ואחרים בתערוכה הארצישראלית בלונדון, וכדו'). עם תחילת החרם על סחורות-גרמניה בארץ-ישראל מיד נמצאו אינטרֶסנטים מרובים מכל צד, וברשותם (באי-כח של ממשלות ופירמות מסחריות צרפתיות, איטלקיות, צ'יכוסלובאקיות, וכו') כספים, כספים ממש, לצורך הגברתה של תעמולת-החרם וכדי ליהנות ולהבנות ממנה. וכל זה – מסביב לארץ-ישראל העברית הננסית של עכשיו.

על אחת כמה וכמה ארץ-ישראל הנבנית בקנה-מדה גדול ובטמפו מהיר בשביל מאות אלפים של תושבים חדשים ובגבולותיה המכסימליים. בנין גדול כזה ידרוש במשך שנים הרבה קפיטאלים וסחורות הרבה ויקל במדה מסויימת את לחץ המשבר בכמה ארצות, שתהיינה מוכנות להשקיע את הקפיטאלים והסחורות הדרושים גם בהקפה. שכן לא ההון חסר, אלא שימוש פרודוקטיבי להון הבטל.

קרן-העזרה החדשה.

במקום כל אלה מה עשינו אנו – קרן עזרה חדשה! אפילו חסידי הנלהבים של וייצמאן ב"דבר" נזדרזו להתנער ממנה ומאתריותה הרשמית: ציוניים ובלתי ציוניים. סיוע בכל הארצות וגם בארץ-ישראל, עזרה פשוטה ועזרה קונסטרוקטיבית: העבודה בארץ-ישראל והעברה לארץ-ישראל תיעשינה עד כמה שתרשה הממשלה (שיא-הלויאליות!) – אפשר לתאר בנקל, כמה גדולה תהא ההצלחה בארץ-ישראל בתנאים כאלה.

והרי כבר ראינו את תוצאותיה של הסוכנות המורחבת ואת הצלחותיה. אפילו פנחס רוטנברג נעלם – באורח בלתי-ידוע – מקומבינאציה זו, ובמקום זה הופיעו קרן-היסוד, פקיד-הקרן, האפאראט, התמזגותה של הקרן החדשה בחלקה הציוני והארצישראלי עם קופתה של קרן-היסוד הישנה. את המקור הפסוֹכולוגי של קרן-גרמניה בתוכנו ראינו באופן שקוף ואֶפִיני בארץ-ישראל. ביום בהיר אחד נתבהלו אנשי הועד הלאומי ויצאו מקפאונם הלטרגי: היתכן? – בבירות-העולם השונות צצות קרנות, שם תחילו לאסוף קרן, כולם יאספו קרן – ומה יהא בסופנו? – הבו, הבו, נמהר ונעשה גם אנו קרן, כדי שלא תקופח קופתנו, ובעיקר כדי למשוך את שאר הקופות אל תוך קופתנו.

תקות-שוא. ויש לחשוש מאד, שכמקורה של הקרן כך יהא ערכה המעשי.
אלה תולדות הקרן בארץ-ישראל, וכנראה, גם במרכז הציוני.
ומעניין הדבר וראוי לציון (יש לנו באמת גאונים-בחכמת-הטכסיס!). הרי
קרן זו אינה ציונית, אינה של ההסתדרות הציונית. ווייצמאן
משתתף בה ומנהיג אותה לא כבא-כחה של הסוכנות היהודית (אמנם, נעשה נסיון,
כשהיה ווייצמאן בארץ בפעם האחרונה, לכוף אותו על הסוכנות כמיופה-כח עליון
וכבא-כח יחידי בכל העינים של היהדות הגרמנית, אבל לא הצליח).
אלא כאדם פרטי, כאדם חשוב, כנכבד. ואפילו אין הדבר ברור ובטוח, שההסת-
דרות הציונית משתתפת, לכל הפחות באופן רשמי, באותו הועד המרכזי.
ידוע רק זה: שסוקולוב הוזמן גם הוא להשתתף במשתה - לא יותר.
והסכנה היא לא רק באפשרות, שהטראגדיה האיומה תיהפך לדבר פעוט
או לטכסיס קונגרסאי. הסכנה אינה אפילו באי-ההתאמה העלובה לגודל התפקיד
והמטרה, בהוצאת-כחות לריק. הסכנה היא, שבינתיים נעשתה קרן זו והיא עלולה
להסיח את דעתנו ולאבד את הזמן היקר; הזמן, שאין להחזירו
אחר-כך ולא תהא לו תמורה. ווייצמאן מקבל עליו בידועים או
בלא יודעים גם הפעם את התפקיד להשקיט, להרגיע, להאיט; להמית בנשיקה
את ההתלהבות ואת ההתמררות; והרי עוד טעות פאטאלית: למהר ולהכריז את
לונדון דוקה למרכז עולמי של הקרן. לונדון אינה מרכז יהודי חשוב
(כמו ניו-יורק, למשל) והעובדה, שמקום-הקרן הוא בלונדון וברשותה של לונדון,
בהכרח שתצטר את חופשתם ואת מעופם של הקרן ושל מכונייה ועסקניה.
שיבה ליהדות.

יש עוד בחינה לשאלת גרמניה והציוניות, שלצערנו אין מזכירים אותה
כלל באספות הציוניות ובכתבי-הציונים ושאינה תופסת את המקום הראוי - או
אינה תופסת שום מקום - במחשבה הציונית ובהלך-הרוחות הציוני של עכשיו -
וכאן מקומה.

הלא את יהודי-גרמניה, את היהודים כולם מצא לא רק משבר חמרי, משבר
גופני, שממנו הציוניות היא המוצא החמרי והגופני. את היהדות של גרמניה הלם
משבר יותר כבד, קרה אסון יותר גדול: משבר רוחני ומוסרי - והציוניות
היא המוצא הרוחני והמוסרי גם ממו, המוצא היחידי, שמחוצה
לו אין באמת פתרון אלא אבדן רוחני או... אבוד-עצמו-לדעת.

וכולם נתנה הציוניות הרשמית, הציוניות הדלה של עכשיו, עד היום הזה
בגרמניה ובעולם כולו תשובה למשבר רוחני זה? כלום הראתה ליהודי את
דרך-הכבוד להצלת-נפשו במה שהפכה לסיסמה חיה, מרכזית, את אמרתו של הרצל:

“הציוניות היא קודם כל חזרה אל היהדות”. מה היתה תשובתנו הרוחנית לגרמניה? —

בשעה שהיהודי הפולני, אחד מן החוכרים של ה-פריצים הפולניים, היה מוכרח להשפיל את עצמו עד עפר לפני “פריץ” זה, קדע והרגיש בנפשו, שבמובן פנימי, רוחני ומוסרי, עליון הוא עליו. לא נדון עתה, עד כמה היה זה נכון או בלתי-נכון: בפועל הרגיש היהודי, המושפל והנרדף, את עצמו עליון על הרודף הזר: לו יש תורת אמת, הזקים מוסריים ומצוות קדושות, נכסי-תרבות כבירים משלו, מולדת ושלטון רוחנים, שהם רמים ותקיפים מכל הבלי העצמה הגשמית וההדר החיצוני.

זה היה יסוד-קיומו וסוד-קיומו של היהודי וכחו המופלא, שהיינה נתן לו את הבטוי האמנותי הנהדר: כלב נרדף כלפי חוץ, בן-מלך מכושף כלפי פנים. וכיום אין מצבנו עתה כלפי גרמניה, אילו היו היהודים מסוגלים להרגיש את עצמם מתוך הכרה וידיעה כבנים נאמנים וגאים לעמם, נותן לנו עוד יותר את הזכות לעמדה מוסרית, לרגש פנימי עליונים ואיתנים מגרמניה זו המשתוללת, שמצגת לעין כל העולם את התמונה המגעילה של התפרצות החיה הרעה, הגסה, הדורסת. שמשלכת מעליה את כבלי-התרבות, שאסרו אותה בהם למראית-עין וכנגד האינסטינקט הפנימי שלה במשך מאות שנים?

זאת ועוד אחרת. על מה תתפאר ותתרברב גרמניה זו? אם גדול-הפיסיקאים שלה הוא פרנק — הרי הוא יהודי, ואם גדול-החימאים הוא האבר — הרי גם הוא יהודי, בלא לדבר עוד על הרץ ואיינשטיין וויל שטר, ועוד. ואם רבי הרפואה הגרמנית, מאלה שעשו לה שם-עולם, הם אָהרליך, נייסר, מינקובסקי, וואסרמאן, טרויבה, ישראל, סנטור, ועוד, ועוד, JS ועוד, היהודים, ואם החברות האינדוסטראיות האדירות AES, הקונצרן החימאי JS והאמבורג-אמריקה-לינייה, ועוד, ועוד, נוסדו, נוהלו והועלו על ידי יהודים; ואם כדי לטהר את גרמניה מיהודים צריך לגרש את חשובי-הפרופסורים (להרוס את האוניברסיטאות והקליניקות), את גדולי הספרות, האמנות, העתונות, הפילים והתיאטרון ולהוריד את אלה בבת אחת למדרגה התחתונה, — ובכן מה כל הרעש? למה תתנשאו כל-כך, אתם הטבטונים המגושמים וחסרי הדעת והלב?

אין אנו שוללים את הערכים הפנימיים, שיצרה גרמניה הטהורה לעצמה — אין זה מתפקידנו ומרצוננו — או את הערכים, שתוכל ליצור לעצמה משלה להבא ושיהיו יקרים לה מכל הערכים הקודמים — מה יהיה ערכם לעולם — נראה; אבל בגרמניה זו החדשה, של הזמן האחרון, שעליה גאותם, בתרבות, חברה, משק ומדינה אלה, שרק הם עוררו את הערצת-העולם, השקענו אנו את הכחות

הגדולים והחשובים ביותר, וחלקנו בהם גדול ביותר. תפארת זו של גרמניה היא, אם כן וקודם-כל, תפארתנו.

וכי הבינה זאת הציוניות של עכשיו? וכי נתנה ביטוי הולם לרגשות האלה כלפי פנים וכלפי חוץ? וכי הביעה קבל העם העברי וקבל העמים כולם את רגשי הבוז ושאט הנפש שלנו כלפי גרמניה זו על אכזריותה ושפליתה הבסטיאלית, על השוד והגזל הפשוטים כמשמעם, שנהגה ביהודים, ועל כפיית-הטובה התהומית מצדה כלפי אלה, שהאדירו והעשירו אותה?

ועתה אני בא לנקודה מכאבת, שבה מתרכזות ומשתקפות ביותר ירידתה ואפסותה הרוחנית של הציוניות הרשמית. מה היה תפקידה של האוניברסיטה העברית בכל המשבר הזה; אוניברסיטה זו, שפטרונה הרוחני והמעשי, העומד מאחוריה, הוא המנהיג וייצמאן? – אפס, לא כלום.

אם היתה שאלה אחת, שבה היה מאוחד כל העולם כולו, הרי היא שאלת העזרה לאנשי-הרוח: האמנים והמלומדים היהודים, הנרדפים בגרמניה. מכל הארצות ומכל האוניברסיטאות נשמעה הקריאה: בואו אלינו! הכל היו מעוניינים למשוך אליהם את השפע והעושר הרוחניים, שהם כרוכים בכניסתם של האנשים הגדולים האלה. ואולם צריך לציין בצער, שהגדולים והחשובים, חשובי הרפואה, ההנדסה, הכלכלה לא שבו אלינו, לא באו לארץ – רק הקטנים והבינונים הוכרחו והואילו לבוא אלינו – כי הם נחטפו ממש מכל מקום.

והיה זה רגע, שעל כל השפתיים, של אינם-יהודים עוד יותר משל יהודים, נישא השם המוכן מאליו: האוניברסיטה העברית. הנה באה לה ההזדמנות הגדולה לקבל אל תוכה את הסטודנטים הנרדפים, את המלומדים הגדולים, לפאר את עצמה ולרומם את שמנו ברבים וליצור לנו יצירה, נכס-תרבות גדול לדורות. מה היה שברו של החלום – ידוע: האוניברסיטה לא הצליחה בנידון זה כלל וכלל*.

לא נתנו תשובה רוחנית למשבר של יהודי-גרמניה. לא כן היה לפני שלשים שנה ויותר. כשהלכנו, בתקופה הראשונה של הציוניות אל העם היהודי, כשראינו את היהודי הנרדף, המדולדל והמבוזה של תחום-המושב, היה לבנו שותת דם, אבל היה מלא רחמים, מלא גאון וגאווה על יהודי זה. אז ידענו תשובה יחידה והורינו אותה למתנגדים, למתנכרים ולמתבוללים, וממנה שאבנו כח ובה נצחנו: חזרה בלב שלם אל היהודים ואל היהדות. ומה תשובתנו כיום? –

* מפני חוסר-אמצעים ולא מפני חוסר-אמצים (המערכת).

בשאלה זו של יחסי-עבודה, סכסוכי-עבודה – ירושלים, תל-אביב, פתח-תקה, נשר, מגדל – גלומה הסכנה היסודית הפנימית לכל בנינו ועתידנו בארץ, אם לא תפתר באופן ראצינאלי ובהקדם.

אין לי האפשרות במסגרת זו של המאמר להסביר בפרוטרוט את תורת-העבודה הלאומית (בחנית-הלואם או בחנית-המעמד). כי אכן, יש תורת-עבודה לאומית. אזכיר בקצרה, שהתיאוריה המפורסמת, שאין שתוף-אינטרסים איקונומי בין ההון והעבודה, אינה נכונה, ועל כל פנים היא מוגזמת הרבה: להיפך, יש ויש שתוף-אינטרסים כלכלי חזק וחיוני מאד בין אלה בכל הארצות, ולא לחנם לא יכלו פועלי בריטניה לשנות את האימפריאליסמוס הבריטי כלפי הודו, מפני שאם לא תהיה הודו, תהיה לאנקשייר מחוסרת עבודה. עוד יותר אמיץ שתוף זה בכל ארץ של התפתחות כלכלית חדשה, של תעשיה וחרושת מתחלת, בארצות החלשות והנחשלות במובן הכלכלי; ועל אחת כמה וכמה בתוכנו, שאין לנו עוד כלום בפועל, אלא בכח ובאפשרות בלבד.

בתוכנו בולט קשר זה, שלשלת האינטרסים הכלכליים המשותפים המקשרת את כולנו – על בעלי-ההון ואנשי-העבודה שלנו – לחטיבה כלכלית אחת, ביותר, בלא לדבר עוד על האינטרס הלאומי המשותף. שאלת תוצרת-הארץ, פוליטיקה מכסית של הגנה על התעשיה הארצית כנגד הצפה מצד הארצות של הפרודוקציה הגדולה, והשווקים – אלה הן שאלות-החיים הכלכליות, שהן שוות לכולנו. די להזכיר כאן את ענין-קפריסין, שהחריד את כולנו – ואת הפועלים יותר מכולם – בימים האחרונים האלה. הפועלים לא יאמרו על זה: "מה איכפת לנו? ילכו להם בעלי-ההון לקפריסין"; שהרי אם ילכו אלה לשם ויטעו את פרדסיהם בקפריסין, אז אוי ואבוי לכולנו. רק חבל, שהפועלים שוכחים, שדרישת שתוף-אינטרסים לגבי קפריסין מחייב הכרה בשתוף זה גם בארץ ומסקנות מהכרה זו בנוגע ליחסים.

המעניין ביותר הוא דבר זה, שלא נודע, כנראה, במדה מספקת בארץ: שהקומוניסטים עצמם, הכהנים והקדושים של המעמדיות הקיצונית ביותר, לא רק שאינם מתעלמים, שיש שתוף-אינטרסים מדיני ואיקונומי בין הפועלים והבורגנים של האומות הנרדפות והם מכירים בו במלואו, אלא מטיפים הם בפירוש לחזית משותפת בין הפרולטריאט והבורגנות במלחמת השחרור הלאומי והמדיני, כל זמן שהאומה לא התעוררה עוד, לא בנתה עוד את עצמה.

תקראו את הספרות של הסובייטים על התנועות הלאומיות במזרח ותרואו, שזוהי עמדתם בפרס, בסין וב הודו. תקראו את "האור" ותוכחו, שאין הם דורשים בכל מחיר להפריד את הפועלים והפלחים מן האפנדים במלחמתם

ה-לאומית של אלה כנגד היהודים, ותלמדו לדעת, שהתנועה הלאומית הערבית הערבית המשותפת, העל-מעמדית והאנטי-מעמדית, והמנהיגות של האפנדים המנצלים בה – הן תופעה פרוגרסיבית.

אם-כן מפני-מה ריאקציונית היא דוקה הציוניות, שהיא שואפת להעביר מיליוני יהודים תלויים לחיים פרודוקטיביים ולהציל עם גדול, נרדף ושסוי? מפני-מה היא מוחרם בחרם גמור ומוחלט כל שתוף לאומי בין היהודים בפרוצס של הבנין והשחרור הלאומי?

מפני-מה? מפני שהמתנגדים לשתוף כזה אינם קומוניסטים דוקה, אלא יהודים שפלים, בוויים, עבדים נרצעים, מתבוללים גלותיים, עו כ ר י - ע ם. והילכך מה שמותר בפרס, בסין, ובהודו, מה שמותר לפועל הערבי (להשתתף עם האפנדי המנצל אותו ומוצץ את דמו) אסור ליהודי. ליהודי הכל אסור.

ולפיכך מותר היה לקומוניסמוס הרוסי לפתור פתרון ראדיקאלי ביותר את השאלה הלאומית בגבולות-רוסיה לכל העממים הרבים והשונים שלה, מותר היה להגשים בחיים "קוֹרְנֵי־צִיָּה" גמורה ומוחלטת של המשפט והאדמיניסטרציה בכל השטחים הלאומיים (פירושו של המונח הוא: הוצאת הזרים – גם בני האומה השלטת – והחלפתם בבני-הלאום), להכריז על מחוזות טריטוריאליים יהודיים, לעסוק בהתישבות של יהודים בשטחים אֶחָדִים בק ר י ם ולהכריז, לסוף, על פתרון השאלה היהודית על-ידי יצירת טריטוריה, מדינה יהודית ב ב י ר - ו ב י ג ' א ן, אבל לציוניות ובארץ-ישראל הכל אסור, הכל "סָרָף" בתכלית-הטְרָפּוֹת. בבואה נאמנת לומר היהודי של ההיסטוריה הקודמת שלנו, שרודף את היהודים עד חרמה ומתנקם בהם על עוון בגידתו ושפלותו שלו.

אני מקוה להוכיח פעם, בדוגמה של שביתת "נשר", למשל, שגם עבודתה של הסתדרות-הפועלים העברית בקרב הפועלים הערביים, ההדחקות הנחפזות לאחיה זו ללא-שאלה, יותר משהיא נובעת מאהבה כנה לבן עם אחר, שאפשר לכבדה, מוצאה מאותה הפסו'כולוגיה הגלותית המתוארת למעלה, שהיא מוכנת להתרפס אפילו לפני הזר הערבי הפראי למחצה ולהוכיח לו את צדקתה ואת נחיצותה, שהיא רואה לעצמה תפקיד וחובה "מיוחדים" במקרה זה, שליחות ותעודה "מיוחדות", מפני שאינה יכולה להגות ולהצדיק את קיומו של היהודי לעצמו אלא אם כן הוא ממלא חובתו ל"אחר".

אפשר להוכיח כמו-כן בבירור, שתוצאתה של "השליחות" תהא ההפך ממה שחושבים האנשים הטובים האלה ולא פחות מרה ממה שהיתה בגלות-אירופה, שהרי האדם הערבי הפרימיטיבי ירגיש במהירות מרובה יותר ויותר את כל אי-הבטחון, הרפיפות הפנימית וההתרפסות של גומל-טובתו הנכרי ויבוז לו וישטום

אותו חיש. כמצותו של האפנדי "בן-גזעו" (כביטוי של פועלי-נשר" לגבי הקבלן הערבי בפני הכתב של "פלשתיין").

ושאלה אחת חשובה מאד הוזנחה אצלנו לגמרה: שאלת פריון-העבודה. שהיא תנאי עיקרי הן להצלחתו של כל המשק שלנו והן לפתרון הבעיה הקשה מאד של שכר-העבודה הגבוה. לפעמים קרובות הגדלת שכר העבודה היא גם רעה ומסוכנת למשק ולפועל, מפני שהיא שוללת מן הסחורה את כושר-ההתחרות בשוק ומכשלת את המפעל ואת פועליו ולעומת זה הגדלת הפרודוקט העומד לחלוקה על-ידי הגדלתו של פריון-העבודה רצויה היא ומועילה לשניהם – לפועל ולנותן-העבודה – ולכלל כולו, ובתנאי התעשייה המתחלת והנחשלת שלנו, שמרובים כל-כך מתחריה החזקים והמסוכנים, ובתוך רמת-החיים הגבוהה – זוהי הדרך היחידה להחזקתו של שכר-העבודה על רמה הוגנת.

לתמהוננו ולקשתנו מוסחת בעיה זו לגמרי מדעתו של צבורנו ואין איש עוסק בה למעשה לא בחוגי-המדע ובעלי-התעשייה ולא בחוגי הפועלים. ראוי לציין, שרוסיה הסובייטית דוקה הרבתה להתעסק – על כל פנים להלכה – בשאלה זו של טיילוריות והגדלת הפריון, מפני שהבינה, שזהו העצב החיוני להצלחת-המשק שלה. ולעומת זה מרבים להשתמש בתוכנו באמצעי המהרס של השביתה.

אנו מתנגדים בהחלט לפתרון של שאלות-העבודה בארץ בדרך זו של שביתה (ושל השבחה, כמובן מאליו). רבים מאד הם עתה בישוב, שהם מבינים היטב ומאשרים את צדקתה של התנגדות זו במילואה, ואף-על-פי-כן מזדעזעים הם על-פי הרגל-מחשבה ישן, שמקורו בזמנים ובתנאי-חיים אחרים לגמרי, כששומעים אסור זה של שביתה – להלכה ולמעשה – יוצא מפורש מן הפה: – "הכיצד?"

אבל בשתי המדינות החשובות ביותר ברגע זה בשביל התפתחות האנושיות לעתיד, שבהן נחתך גורלה של האנושיות, אם לכאן ואם לכאן, לדור או לדורות הבאים, ברוסיה הסובייטית ובאיטליה הפאשיסטית, בשתי הארצות הללו אסורה השביתה בהחלט ונחשבת לבגידה במלכות; וכך הוא לא מפני ששם יש דיקטאטורה, – זוהי הסברה שטחית, – אלא מפני שגם בפני רוסיה הסובייטית וגם בפני איטליה הפאשיסטית עומד תפקיד גדול ואחראי של יצירת-משק – לפי הפרינציפיון החדש, – שהוא מסוגל במובן איקונומי לשאת את עצמו ולפרנס את נושאי – כל תושביהן של שתי הארצות הללו.

ואם רוסיה הסובייטית תכשל, לא תקשל מפני שהפועל שם נרדף, משולל חירות וזכויות, אלא אך ורק מפני שהנסיון הסובייטי ליצור

משק סוציאליסטי, שיהא מסוגל לכלכל את העם, לא הצליח. ואם איטליה הפאשיסטית תאריך ימים יותר והיא איתנה יותר ביסודה, הרי זה מפני שבמובן משקי וכלכלי הצליחה היא דוקה במדה מרובה: הפאשיסטים קבלו משק אנארכי, שהיה מזועזע בלי הרף על-ידי שביתות ובלבולים, עם, שמאות-אלפים ממנו היו מהגרים מדי שנה מארצו; והם הפסיקו, אסרו את ההגירה, החזירו מהגרים הרבה מארצות אחרות, התלודה שלהם גדלה, ועם כל אלה הצליחו על-ידי אופן מיוחד של יצירת-משק להתבצר ולהתחזק. —

המסקנה ברורה: כל זמן שעומדת שאלה של בנין-משק חדש אין מקום — מחוץ לכל הטעמים האחרים — לשביתה במשק זה; וכל שביתה מסכנת במשק כזה היא כמו "שביתה בבית חרושת לנשק בשעת-מלחמה" — בגידה במפעל.

אבל, אם יש טעם מוצדק לעמדה זו באיזה מקום שהוא, הרי זה דוקה אצלנו: הרי לפנינו תפקיד יותר גדול וקשה מכל התפקידים המשקיים, שעומדים לפני כל שאר העמים; הרי כל השאלה שלנו — מחוץ לתנאים המדיניים — היא: אם נצליח או לא נצליח ליצור בארץ משק, שיהא מסוגל לשאת את העם החדש ולקלוט את העליה המכסימלית. פרובלימה זו — בעלת קושי למעלה-מאנושי — אינה אפשרית במשטר של שביתות ומלחמת-מעמדות, מובן, שאין אנו גורסים את החופש הגמור, את ההפקרות גם לצד השני, אלא אנו דורשים אינסטאנציה לאומית עליונה, אינטרס מדיני ולאומי עליון על-ידי התכוננות של מוסדות לבוררות-חובה, של לשכות-עבודה עירוניות, של חוקת-עבודה כללית, וכדו', שהם חובה על שני הצדדים.

חנוך-הנוער.

גם בשאלת חנוך הנוער יש לנו מה לחדש ברגע הנוכחי. אפשר בכלל לאמר בבטחה, שבמובן הרעיוני לא נתחדש בתורה הציונית מומנו של הרצל ועד היום ולא כלום. מי שיקרא את הרצל היום, ביחוד היום, ינכח, שהכל כבר אמר הוא בתחילת-התנועה. ואפשר לומר כמו-כן, שהחוליה הרעיונית החדשה היחידה מאז היא — רעיון הבית-ריות בתוך הנוער, שמחדשו היה ז'אבוטינסקי.

אין ברצוני לגשת אל השאלה מצדה השלילי ולהראות, לאן הולך את הנוער שלנו החינוך של הצד השני, שלכתחילה היה כאילו כולו ציוני, אחר-כך כולו ארצישראלי, אחר-כך — כולו סוציאליסטי, ולסוף — כולו מעמדי; ואם הדור השני, הנוער המתחנך לפי הדרך של עכשיו ולפי התורה של עכשיו על ברכי הדור הראשון של הציוניות הסוציאליסטית, שהוא דור ראשון זה, היה באמת שלם בציוניותו, לא יהא במקצתו פחות ציוני, במקצתו בלתי-ציוני, ובמקצתו גם אנטי-ציוני. נסתפק בתיאור מהשקפה חיובית.

מתחילת התנועה הציונית והרעיון הציוני חשבנו וחושבים אנו, שהרעיון הציוני בפני עצמו הוא די מפואר, די גדול, די אידיאלי כדי למלא את לבו של אדם, ואפילו הוא רחב כפתחו של אולם וכפתחו של עולם; אף פעם לא רצינו להוסיף עליו – עד התגשמותו המלאה – שום אידיאל אחר, צדדי, כדי שלא להאפיל על אורו, שלא לרכרך, לא להחליש את עוזו ושליטתו על נפשותינו (רעיון העבודה והפרודוקטיביזאציה של המוני העם בארץ אינו אלא חלק אינטגרלי של השאיפה הציונית, ותנועת "הפועל הצעיר" עדיין היתה ציונית שלמה, לאומית-קיצונית במאה אחוזים).

ומה שנוגע לאידיאל אנושי נשגב, הרי בפיו של הרצל ו'אבוטנינסקי דוקה היה האידיאל הציוני נושא תמיד לזית-חן ותפארת של אידיאל אנושי-כללי נשגב. ובאמת וכי אין זה אידיאל אנושי די רחב ונשגב לפתור לבסוף את השאלה היהודית הארורה בשבילנו ובשביל כל העולם, לתת מקלט לאחר נדודים ויסורים אין-קץ לגופו ורוחו הנרדפים של העם העברי, אחד מן העמים הגדולים ביותר של ההיסטוריה האנושית? –

אבל במרוצת הזמן נספחו אל האידיאל הציוני אידיאלים אחרים, שהחלישו את תנופתם של הלך-הנפש וההתמכרות הראשונים והביאו לידי חינוך אחר, אחר ביסודו – והתוצאה העובדתית היתה: התרוקנותה של הציוניות מן הנוער, התרוקנותה של הציוניות מן ההתלהבות. וכאן היה זה מעשה רב, מעשה כביר, לבוא ולומר עוד פעם: טהרה ושלמות! הנה ציוני או לא-ציוני, אבל אי-אפשר להיות שניהם בבת אחת או דבר-מה של ביניים, בין ציוניות ולא-ציוניות. וכך נוצרה תנועה חדשה, שבשבילה הרעיון הציוני הוא די גדול ודי נשגב כדי למלא את כל לבה, ודרישה זו, עובדה זו של שעבוד כל החושים בנוער לרעיון האחד, הציוני, מעשה כביר זה הוא שהציל את התנועה הציונית ואת הרעיון הציוני.

ואם עדים אנו בזמן האחרון להתחדשותה של התנועה הציונית, להתעוררות במחנה של הציונים הכלליים, לצמיחתו של נוער ציוני חדש מכל המחנות, הרי זה הודות לרעיון ולארגון של הבית"רים ומלח"כחם.

הפרנציפיון השני – החדש גם הוא – הוא היסוד, שעליו מושתתים הרעיון והתנועה הבית"ריים: מן הצעיר העברי נדרשת, קודם-כל, ההכשרה להגן על עצמו ועמו; ואף זהו רעיון עמוק ואמתי מאד, שנולד עוד בזמן הפרעות ברוסיה הצארית. העם היהודי הוא הפקר בכל מקום, הכל מותר לעשות ליהודים ללא-פחד וללא-עונש – כך יודעים ובטוחים שונאינו, וצריך לחנך נוער, שאומר: לא! לא מותר ולא הפקר! ושצריך להיות מוכן בכל שעה להגן על חיי-ישראל וכבוד-ישראל. וזהו גם מקורה של המשמעת הצבאית, שזקוקים לה כל-כך הצעיר

העברי והעם היהודי דוקה, שהם רחוקים מטבעם ומתוך הרגל מכל כשרון של משמעת חמורה, פרינציפיון, שאף הוא הונח ביסוד-בית"ר ושהיה מונח ביסודו של רעיון-טרומפלדור.

ולפיכך, למרות מה שטרומפלדור היה, אפשר, סוציאליסטי בהשקפותיו הכלליות ורובה של התנועה החדשה הוא בלתי-סוציאליסטי, יש לה, לתנועה החדשה, הזכות המלאה וההגיון הפנימי להקרא בשמו של טרומפלדור דוקה, שהרי גם הוא דרש מן הנוער הציוני רק את הדרישה הגדולה האחת: להיות מוכן במדה שוה לעבודה ולהגנה, ואמנם כן, גם לצו העבודה - היסוד השלישי של הבית"ריות - נאמנת התנועה החדשה: הבית"רים הם הם עובדי הצה"ר, ועובדי הצה"ר הם הם הבית"רים.

שלושת היסודות האמורים של הבית"רים הם חיוניים בשביל כל-הציוניות, ועל גדול הוא, עוון שאין לו כפרה, ששאר הציוניים (שאינם חברים להסתדרות-העובדים) מתכחשים לתנועה הבית"רית, אינם דואגים להבטיח לה את ההגנה המגעת לה, אלא מפקירים את גופה ונפשה למכים.

ק ו א ל י צ י ה .

מצדדים שונים אנו שומעים לפעמים את השם קואליציה, קונצנטרציה לאומית: בכל העמים ובכל הארצות הכל מתאחדים ברגע של סכנה לשם רעיון אחד. והרי התאחדו עתה באפריקה הדרומית שני אויבים כסמוסס וקרצוג.

הדבר נכון והגיוני מאד, אבל גם בנקודה זו יש בתוכנו הרבה מחוסר-ההבנה ומבלבול-הדעות. כדי להתאחד לקואליציה לאומית יש צורך בפלאטפורמה משותפת לאומית; ואם כל הצדדים יקבלו את הפרינציפים הפשוטים ההם של ציוניות גדולה, של אקטיביות מדינית, ושל מלוה וקרדיט במקום צדקה, אז תכון הקואליציה ורק אז יש בה מן התועלת.

לצערנו, אין תקוה מרובה, שהצד השני, שצריך הוא להסכים לפלאטפורמה קואליציונית לאומית זו, יסכים לה. ראינו, שהעסקנים הללו לא שכחו כלום, לא למדו הרבה ואינם מסוגלים לשינוי ראדיקלי במחשבותיהם ומעשיהם. ביחוד אין הקואליציה אפשרית עם ווייצמאן בתור מנהיג. לא רק מפני שווייצמאן לא שינה כלום מדעותיו והשקפותיו ולמרות כל התמורות שעברו ועוברות עלינו נשאר נאמן מאד לעצמו: ציוניות קטנה, מיתודות של פילאנתרופיה, דחית כל אישיות בעלת כשרון. הרי כל הנסיון עם הסוכנות המורחבת, שווייצמאן כפה על הציוניות, הביא אותנו לידי תקלה וכשלון, כל פשרה וכל וויתור שלו נסתיימו במפלות.

אבל מחוץ ומעל לכל אלה יש סבה אחת עיקרית, שעושה את חזירתו

למנהיגות ואת הקואליציה עמו לבלתי אפשרית בשום פנים ; סבה, שאינה קיימת בצורה זו לגבי שאר מנהיגי הציוניות המתונה או ההסתדרות.

עצם הגישה של ווייצמן לפרובלימה של המנהיגות, כל-ההעמדה הפסוֹכולוגית שלו („Einstellung“), והופעתו הן כאלה, שהוא מופיע יותר כבא-כחה של הממשלה הבריטית בפני העם העברי ולא כבא-כחו של העם העברי כלפי הממשלה הבריטית. ואפשר להוכיח, שיש בזה משום שיטה, שיש לקבלה או לדחותה, אבל אין להתעלם ממנה: שאלת המלוה הבין-לאומי הוסרה מעל הפרק מפני שהממשלה הבריטית לא רצתה בכך; וגם הכרזת הדו-לאומיות והרכוז של קרן-גרמניה החדשה בלונדון גם הן אִפִּיניות ומסמלות בבחינה זו. כל ההסתדרות הציונית, כל הפרובלימה הציונית נעשתה ל"רסור" של הפוליטיקה הבריטית במזרח, "רסור" של משרד-המושבות, והיא כבולה בהחלט במסגרת זו בלא אפשרות לחרוג ממנה.

ולעומת זה יש לז'אבוטינסקי זכויות הרבה בפני התנועה הציונית, אבל יש זכות אחת כבירה, שהיא חשובה ביחוד בשעה זו. אם ברגע זה קם לתחיה הרעיון ההרצלאי, הלך-הרוחות ההרצלאי, אם שמו של הרצל נישא על שפתים, הרי זה לא רק מפני שבא הרגע האוביקטיבי, שאיפשר דבר זה, — ראינו ברור מה מסוגלים האחרים לעשות גם מן הטראגדיה הגרמנית-היהודית: קרן-עזרה חדשה והמשך של הפוליטיקה הישנה. — אלא מפני שקמה התעוררות-המחשבה בין כל החוגים הציוניים, מפני שהוכשרו הלבבות של הציוניים והנוער, מפני שהוכן הקרקע לכך — הודות לז'אבוטינסקי. הוא הציל את הציוניות המדינית, הציל את הציוניות בכלל.

גם אחרים, בודדים אמנם, לפניו נשארו נאמנים לרוחה של הציוניות המדינית, אבל הם כולם פָּרְשוּ מן התנועה; ורק הוא עצר כח ליצור תנועה עממית רחבה, ליצור תנועת-נוער עצומה, ליצור תנועת-עבודה לאומית. כל נבואותיו של ז'אבוטינסקי בשדה התנועה הציונית והפוליטיקה הארצישראלית שלנו נתקיימו, כמו שנתקיימו לעינינו גם כל נבואותיו של הרצל, וכל הצעותיו, עצותיו, דעותיו במשך כל השנים נתקבלו אחר-כך על-ידי כל התנועה הציונית, רק באיחור של שנים ויותר.

השיחה האחרונה של בן-גוריון עם עתונאי-וורשא על התכנית הקונגרסאית היא העתקה גמורה מן הפרוגרמה הישנה, התמידית של ז'בוטינסקי. גם בן-גוריון מקבל, איפוא, את התכנית, רק בלא ז'אבוטינסקי, זהו התנאי המפורש שלו.

והשנאה העמוקה, הארסית, המפעפת אל ז'אבוטינסקי אינה השנאה הרגילה לבן מפלגה אחרת, אלא השנאה הטפוּסית, ההיסטורית, הידועה והמובנת של

המאשרים המתעים, המנהיגים השוגים והמשגים אל נביא־האמת בגלל נבואתו וְאִמְתָּה.

קשה להבין את האמרה המקובלת והמופצת אצלנו בחריצות מצד ידוע, שחוגים רחבים של העם הולכים אחר ז'אבוטינסקי בעינים עצומות. הלא דבר זה רשאים לומר על חסידי־וויצמאן דוקא, אם גם אחר כשלונו של הסוכנות המורחבת ואחר כל הכשלונות האחרים הם מוכנים ללכת אחריו בעינים עצומות. לעומת זה, הרי כמעט כל מה שאמר ז'אבוטינסקי נתקיים וכמעט כל מה שהציע היה נכון. ויש לנו, איפוא, יסוד אֶמְפִּירִי מספיק ומוצדק להנחה, לפְּרִיזוּמַפְצִיָּה, שגם מה שהוא מציע ודורש מאתנו היום יהא צודק ונכון, ככל מה שהיה בעבר. המסכימים היום, הדורשים היום את מנהיגותו של ז'אבוטינסקי בציוניות פועלים, איפוא, — בניגוד למתנגדיהם — בהתאם לדרך של הוכחה חיונית ומדעית. בנוסחה כללית: כל מה שהציע וויצמאן לציוניות (סוכנות מורחבת, דו־לאומיות, הברית שלו עם אנגליה, וכדומה) היה תמיד פשוט ומתקבל מאד על הדעת מתחילתו, אבל אפס ואכזבה מרה בסופו; ומה שמציע ז'אבוטינסקי — לכתחילה מפתיע, משונה ובסופו הוא מתאים ונכון. ז'אבוטינסקי גדל עם גודל התפקיד, אין לנו עכשיו בשורות ההסתדרות הציונית יורש להרצל ולהרצל־סמוס — אלא ז'אבוטינסקי. לאחר נסיון־האמת הארוך שהיה לנו עם ז'אבוטינסקי, מן ההגיון הוא ומחובת כולנו הוא לתת לו את האפשרות, את ה־שאנסה, להנהיג את ספינתנו וללכת אחריו. ח ל ו צ י ו ת .

לא שנינו את דעתנו על העליה החלוצית שמלפני 12—10 שנה ולא התכחשנו לחלוציות זו. גם עתה חושבים אנו את התקופה המפוארת היא לשיא בתנועה הציונית. אבל נושאי־החלוציות הם עצמם התכחשו לרעיון, שהביאו עמם, לחלוציות.

החלוציות ההיא היתה ציונית במאה אחוז, היתה מלאה התלהבות ציונית. היא הלכה לפני המחנה לבנות את הארץ בשביל אותו העם הגדול, הנרדף והמוכה, שנשאר בגולה. עתה פג פתוס זה, פג הפתוס הציוני להכין את הקרקע בשביל אותו היהודי המושפל והמבוזז כמו שהוא.

אכן, אין אנו משנים כלום בהערכתנו את החלוציות — גם עתה היא במקומה וגם היום הוא זמנה; אבל יש לנו התקוה, שלנו היא הכבוד להמשיך חלוציות זו, את החלוציות הציונית.

יותר מדאי התרחקו מתנגדינו מנקודת־מוצאנו ומשליחותנו ההיסטורית. בימים האחרונים נתפרסם ב־דבר מכתב מוסמך ומעניין מאד מגרמני, שְׁדָן בעליתם של יהודי־גרמניה לארץ: כמה בוררים הם שם את היהודים, כמה מפחדים, סולדים ממש, שיותר מדי מאלה, מן ה־יהודים, יבואו לארץ־ישראל! יש בחירים,

צעירים, ילדים, אבל היהודי, הסתם-יהודי, אותו היהודי, שהיטלר שונא אותו, בל
יבוא הנה, חלילה, הוא אינו רצוי."

די רבותי, די װיר מאַכן נישט מיט װיר (לא נארח לחברה עמכם!). אנו
רוצים לשוב ולא הוב יהודי זה, להכין את המקום ולהכשיר
את הקרקע בשביל היהודים האלה. שהיטלר שונא
אותם.